

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยแบ่งวิธีดำเนินงานออกเป็น 4 ระยะ รวม 10 ขั้นตอน ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบ

แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิผลประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้เสีย 6 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน จากนั้นผู้วิจัยเตรียมเพื่อออกไปศึกษาสภาพจริงของโรงเรียนที่มีผลการบริหารจัดการผ่านการประเมินของ สมศ. รอบ 2 ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอยู่ในระดับคุณภาพดีขึ้นไปทุกมาตรฐาน เพื่อตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบสำคัญตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมาแล้วว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง จากสถานศึกษา จำนวน 12 โรงเรียน แบ่งเป็น 3 ขนาด ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก 4 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนบึงไทร 2) โรงเรียนบ้านนาเรียง 3) โรงเรียนบ้านโนนทัน และ 4) โรงเรียนโนนเขวาประชารักษ์ ขนาดกลาง 4 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนฝางวิทยายน 2) โรงเรียนทุ่งใหญ่อุดรศึกษา 3) โรงเรียน

บ้านนาแก่นเหลือง และ 4) โรงเรียนป่าจิวหนองฮี และขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2) โรงเรียนสนามบิน 3) โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น และ 4) โรงเรียนชุมชนหนองเรือ

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การบริหารการศึกษามีประสิทธิผลตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่กำหนดไว้โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ส่งผลให้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล จำนวน 12 โรงเรียน เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญที่มีประสิทธิผลต่อคุณภาพการศึกษาเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรจากขั้นตอนที่ 1 ดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียน (บริบทของโรงเรียน)
2. การบริหารจัดการตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารงานบุคคล ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ และฝ่ายบริหารทั่วไป
3. องค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานให้โรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน
4. การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร
5. องค์ประกอบสำคัญด้านอื่น ๆ

จากการที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 12 โรงเรียน ได้โครงการ กิจกรรมทั้งหมด 480 โครงการ ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์แจกแจงหาความถี่สูงสุดจากการเลือกใช้โครงการ ตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ตามลักษณะที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยมาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วสรุปในรูปแบบการบรรยายหรือพรรณนาโวหาร

ขั้นตอนที่ 3 จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารจากขั้นตอนที่ 1 และจากการศึกษาสภาพจริงจากขั้นตอนที่ 2 ทำให้ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดองค์ประกอบสำคัญตรงกันที่ทำให้สถานศึกษามีประสิทธิผล จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหาเอกสาร ทฤษฎีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาสภาพจริงของสถานศึกษาที่มีรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีประสิทธิผล ที่มีผลการประเมินของ สมศ. ทุกมาตรฐานในระดับดีขึ้นไป ซึ่งนำไปสู่การร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

การวิจัยระยะที่ 2 สร้างรูปแบบ

แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดมากำหนดเป็นร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำร่างรูปแบบที่สำคัญ คือ วิธีการ กระบวนการ แผนงาน การดำเนินการ โครงการ กิจกรรม ที่ทำให้การบริหารสถานศึกษา มีประสิทธิผลตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ของ สมศ. ตรวจสอบประสิทธิภาพการดำเนินงาน ใช้วงจรคุณภาพ PDCA จัดสนทนากลุ่ม เพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์ พิจารณาความเป็นไปได้ ของรูปแบบ นำผลการสนทนากลุ่มมาสรุปภาพรวมให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเพื่อยืนยันอีกครั้งหนึ่ง มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปแบบ

จากกรอบวิธีการ กระบวนการ แผนงาน การดำเนินการ โครงการ กิจกรรม ทั้ง 480 โครงการ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อกลั่นกรองจากการวิเคราะห์เนื้อหา ได้นำร่างรูปแบบ โดยคัดเลือกจากโครงการที่ได้จากการหาความถี่สูงสุด/โครงการที่นำไปใช้ในแต่สถานศึกษา ที่มีผลประเมินของ สมศ. ทุกมาตรฐานในระดับคุณภาพดีขึ้นไปได้ร่างรูปแบบ จำนวน 39 โครงการ ประกอบด้วย โครงการด้านผู้เรียน 22 โครงการ โครงการด้านครู 8 โครงการ โครงการด้านผู้บริหาร 9 โครงการ แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน จำนวน 22 โครงการ ประกอบด้วย

- 1.1.1 โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
- 1.1.2 โครงการออมทรัพย์
- 1.1.3 โครงการเรารักถิ่น
- 1.1.4 โครงการชุมชนสัมพันธ์
- 1.1.5 โครงการวันสำคัญทางศาสนา
- 1.1.6 โครงการบันทึกความดี
- 1.1.7 โครงการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี
- 1.1.8 โครงการวันแม่วันพ่อแห่งชาติ
- 1.1.9 โครงการหารายได้ระหว่างเรียน
- 1.1.10 โครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน
- 1.1.11 โครงการเรารักโรงเรียน
- 1.1.12 โครงการส่งเสริมด้านศิลปะ คนตรี และกีฬา
- 1.1.13 โครงการโรงเรียนสีขาว

- 1.1.14 โครงการเกษตรพอเพียงตามทฤษฎีใหม่
- 1.1.15 โครงการเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารี
- 1.1.16 โครงการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์

และคิดอย่างมีวิจารณญาณ

- 1.1.17 โครงการส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางวิชาการ
- 1.1.18 โครงการส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 1.1.19 โครงการส่งเสริมการสร้างผลงานโดยใช้ ICT
- 1.1.20 โครงการแข่งขันกีฬาภายใน โรงเรียน
- 1.1.21 โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
- 1.1.22 อาหารกลางวันในโรงเรียน

1.2 มาตรฐานด้านครู จำนวน 8 โครงการ ประกอบด้วย

- 1.2.1 โครงการพัฒนาบุคลากร
- 1.2.2 โครงการคุณครูที่หนูรัก
- 1.2.3 โครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.2.4 โครงการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน
- 1.2.5 โครงการวิจัยในชั้นเรียน
- 1.2.6 โครงการการพัฒนาศักยภาพครู ด้านการใช้ ICT ในการ

จัดการเรียนการสอน

- 1.2.7 โครงการศึกษาดูงาน
- 1.2.8 โครงการส่งเสริมครูและบุคลากรเข้าร่วมการอบรมและสัมมนา

1.3 มาตรฐานด้านผู้บริหาร จำนวน 9 โครงการ ประกอบด้วย

- 1.3.1 โครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ
- 1.3.2 โครงการ 5 ส
- 1.3.3 โครงการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.3.4 โครงการนิเทศภายใน
- 1.3.5 โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียน
- 1.3.6 โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน
- 1.3.7 โครงการส่งเสริมสุขภาพ อนามัยนักเรียน
- 1.3.8 โครงการจัดศูนย์เรียนรู้ท้องถิ่นศึกษาและภูมิปัญญาชาวบ้าน
- 1.3.9 โครงการ เสริมสร้างระบบเครือข่ายโรงเรียนกับชุมชน

จากนั้นผู้วิจัยนำร่างรูปแบบเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาให้ความคิดเห็นจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ตรวจสอบประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA เพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 จัดการสนทนากลุ่ม และจัดเวทีวิพากษ์ เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ พิจารณาความเป็นไปได้ของรูปแบบ จากกลุ่มที่มีส่วนได้เสีย แบ่งเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละ 7 คน ผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจง เพื่อให้มีแนวคิดในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างหลากหลาย โดยกำหนดกลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จำนวน 42 คน แต่ละกลุ่มแยกเป็น โรงเรียนมัธยมศึกษา 2 คน โรงเรียนประถมศึกษา (ขยายโอกาสทางการศึกษา) 3 คน และโรงเรียนระดับประถมศึกษา 2 คน และผู้ร่วมสังเกตการณ์กลุ่มละ 3 คน

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณสมบัติดังนี้

1.1 มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี และ

1.2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ระดับ

ประถมศึกษา (ขยายโอกาสทางการศึกษา) และระดับประถมศึกษา

1.3 มีความเต็มใจ และให้ความร่วมมือที่จะเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

กลุ่มที่ 2 กลุ่มครูวิชาการหรือครูผู้สอน มีคุณสมบัติดังนี้

2.1 มีประสบการณ์การสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.2 เป็นครูวิชาการหรือการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษา (ขยายโอกาสทางการศึกษา) และระดับประถมศึกษา

2.3 มีความเต็มใจ และให้ความร่วมมือที่จะเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

กลุ่มที่ 3 กลุ่มนักเรียน มีคุณสมบัติดังนี้

3.1 เป็นประธานนักเรียน

3.2 เป็นนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษา

(ขยายโอกาสทางการศึกษา) และระดับประถมศึกษา

3.3 มีความเต็มใจ และให้ความร่วมมือที่จะเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้ปกครอง มีคุณสมบัติดังนี้

4.1 เป็นผู้ปกครองนักเรียน

4.2 เป็นผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ระดับ

ประถมศึกษา (ขยายโอกาสทางการศึกษา) และระดับประถมศึกษา

4.3 มีความเต็มใจ และให้ความร่วมมือที่จะเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

กลุ่มที่ 5 กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณสมบัติดังนี้

5.1 เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.2 เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ระดับประถมศึกษา (ขยายโอกาสทางการศึกษา) และระดับประถมศึกษา

5.3 มีความเต็มใจ และให้ความร่วมมือที่จะเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

กลุ่มที่ 6 กลุ่มผู้แทนชุมชน มีคุณสมบัติดังนี้

6.1 เป็นผู้นำชุมชนที่ได้รับการเลือกตั้งจากชุมชน

6.2 เป็นผู้นำชุมชนในเขตบริการที่สถานศึกษาตั้งอยู่ โดยแยกเป็น

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษา (ขยายโอกาสทางการศึกษา) และระดับประถมศึกษา

6.3 มีความเต็มใจ และให้ความร่วมมือที่จะเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้สรุปภาพรวมจากการสนทนากลุ่ม ในช่วงเช้าซึ่งประกอบด้วยผู้มีส่วนได้เสีย ที่ทำให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพ จากนั้นในช่วงบ่ายได้จัดเวทีรวมวิพากษ์รูปแบบที่ได้จากการสนทนากลุ่มทุกกลุ่ม มีการแก้ไขปรับปรุงโครงการบางรายการ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาได้รูปแบบจำนวน 38 โครงการ ประกอบด้วย โครงการด้านนักเรียน 22 โครงการ โครงการด้านครู 8 โครงการ โครงการด้านผู้บริหาร 8 โครงการ และสรุปภาพรวมเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบยืนยันเพื่อความสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้

การวิจัยระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบ

แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน

ผู้วิจัยนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ผ่านการสนทนากลุ่ม และจัดเวทีวิพากษ์จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาไปทดลองใช้กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 13 โรงเรียน แยกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก 4 โรงเรียน ขนาดกลาง 7 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบผลการประเมินสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อนการนำรูปแบบไปทดลองใช้ โดยตรวจสอบจากผลการประเมินสถานศึกษาของ สมศ. รอบ 2 เพื่อเป็นหลักฐานก่อนนำรูปแบบไปใช้

ขั้นตอนที่ 2 ทดลองใช้รูปแบบ

โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง จากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก 4 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้องวิทยา 2) โรงเรียนบ้านคำน้อย 3) โรงเรียนบ้านหนองหญ้ารั้งกา และ 4) โรงเรียนบ้านโนนสาวเอ้ โรงเรียนขนาดกลาง 7 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนบ้านหนองหัวช้างคอนพันชาด 2) โรงเรียนบ้านโจด 3) โรงเรียนบ้านหันมัญจาคีรี 4) โรงเรียนโนนสว่างวิทยาสรรค์ 5) โรงเรียนเหล่ากอกทุ่งสว่าง 6) โรงเรียนท่าศาลาประชารังสรรค์ และ 7) โรงเรียนบ้านหนองเปิน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนบ้านไผ่ และ 2) โรงเรียนชนบทศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 โรงเรียน ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยทำการเลือกสถานศึกษาที่ใช้ในการทดลองรูปแบบจากการปรับปรุงรูปแบบที่สมบูรณ์แล้ว ดำเนินการ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

1. เลือกสถานศึกษาแบบเจาะจง จากเกณฑ์ดังนี้

1.1 เป็นโรงเรียนที่มีผลการประเมิน สมศ.รอบ 2 ในระดับปรับ หรือพอใช้ตั้ง 1 มาตรฐานขึ้นไป

1.2 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2

1.3 สถานศึกษาดังอยู่ไม่ไกล เพื่อสะดวกในการติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด

1.4 ผู้บริหารยินดีให้ความร่วมมือในการทดลองใช้รูปแบบและมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. นำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษาเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง ได้จาก ผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มทดลอง และผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นทีมงานผู้ช่วยวิจัย เพื่อให้เข้าใจในการดำเนินงานสถานศึกษา ตามรูปแบบที่วางไว้และมีปฏิทินการทำงานนิเทศ ติดตามผล การรวบรวมผล แต่ละขั้นตอนเป็นระยะ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง และประชุมร่วมทั้ง 13 โรงเรียน เดือนละ 2 ครั้ง ใช้เวลา 1 ภาคเรียน

การวิจัยระยะที่ 4 ประเมินผลการใช้รูปแบบ

แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน

เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อ การประกันคุณภาพการศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน และจัดเวทีวิพากษ์ทำการปรับปรุง สรุปรูปแบบจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อไป โดยมีรายละเอียดของขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยจัดทำสรุปข้อมูลรูปแบบการบริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งผ่านขั้นตอนของการสนทนา
กลุ่ม และจัดเวทีวิพากษ์ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผ่านการทดลองใช้ใน โรงเรียนกลุ่มทดลอง
มาแล้ว 1 ภาคเรียน เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง จากผู้ผ่านการคัดเลือก
เป็นผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก สมศ. จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ
และประเมินผลการใช้รูปแบบว่าสอดคล้องวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำเสนอรูปแบบ
การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา หรือไม่
เพียงใด โดยแบบประเมินที่ใช้ เป็นแบบประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของ สมศ.

1. การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

- 1.1 เป็นผู้ที่มีใบอนุญาตให้เป็นผู้ประเมินภายนอกที่รับรองจาก สมศ.
- 1.2 จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปสาขาบริหารการศึกษา
หรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา และ
การประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.3 มีความเต็มใจให้ความคิดเห็น และร่วมมือในเรื่องที่ทำวิจัย

2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

ประกอบด้วย

2.1 นางสาวระเบียบ ชูสอน	ผู้ประเมินที่รับรองจาก สมศ.
2.2 นายศุภกิจ มณีพันธ์	ผู้ประเมินที่รับรองจาก สมศ.
2.3 นายประมวล ชนะสเบง	ผู้ประเมินที่รับรองจาก สมศ.
2.4 นายชาญชัย ศรีพล	ผู้ประเมินที่รับรองจาก สมศ.
2.5 นางวิไลพรรณ เสรีวัฒน์	ผู้ประเมินที่รับรองจาก สมศ.

ขั้นตอนที่ 2 จัดเวทีวิพากษ์

ผู้วิจัยนำผลการประเมินรูปแบบจากผู้ประเมินภายนอก และนำรูปแบบ
ที่ผ่านการประเมินแล้วมาจัดเวทีวิพากษ์ โดยนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ประเมินภายนอก
เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกัน
คุณภาพการศึกษา จากนั้นจัดทำแบบฉบับสมบูรณ์และเผยแพร่ต่อไป รายละเอียดของ
การศึกษา ดังแสดงในแผนภูมิที่ 6

ขั้นตอน	วิธีดำเนินการวิจัย	ผลผลิต
<p>ระยะที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบ</p>	<p>1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</p> <p>1.2 ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล โดยศึกษาสภาพจริงของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินของ สมศ. ทุกมาตรฐาน ในระดับดีขึ้นไป 12 โรงเรียน</p> <p>1.3 กำหนดกรอบองค์ประกอบสำคัญจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาสภาพจริงของสถานศึกษาที่มีรูปแบบ โดยมีผลการประเมินของ สมศ. ทุกมาตรฐาน ในระดับดีขึ้นไป</p>	<p>-กรอบแนวคิดในการวิจัย</p> <p>-ได้ปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษา จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการศึกษาสภาพจริงของสถานศึกษาที่มีผลการประเมิน สมศ. ทุกมาตรฐานในระดับดีขึ้นไป 12 โรงเรียน</p>
<p>ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบ</p>	<p>2.1 ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา</p> <p>2.2 จัดการสนทนากลุ่ม และจัดเวทีวิพากษ์ เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของรูปแบบ</p> <p>2.3 นำผลการสร้างรูปแบบ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญพิจารณา</p>	<p>ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล 39 โครงการ</p> <p>-ความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล</p>
<p>ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบ</p>	<p>3.1 ตรวจสอบและประเมินผลสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 13 โรงเรียน ที่มีผลประเมินจาก สมศ. รอบ 2 อยู่ในระดับคุณภาพปรับปรุงหรือพอใช้ตั้งแต่ 1 มาตรฐานขึ้นไป</p> <p>3.2 ใช้ระยะเวลา 1 ภาคเรียน</p>	<p>-รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล 38 โครงการ</p> <p>-กำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล</p>
<p>ระยะที่ 4 ประเมินผล การใช้รูปแบบ</p>	<p>4.1 ประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ</p> <p>4.2 จัดเวทีวิพากษ์ โดยนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ประเมินภายนอก</p>	<p>-ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ได้การรับรองจาก สมศ. จำนวน 5 คน</p> <p>-ได้รูปแบบฉบับสมบูรณ์</p>

แผนภูมิที่ 6 สรุปขั้นตอนการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อช่วยในการรวบรวม วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ และขั้นตอนของการวิจัย ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1

- 1.1 แบบบันทึกการสังเกต มีลักษณะเป็นแบบบันทึกตามสภาพจริง
- 1.2 แบบวิเคราะห์เอกสาร มีลักษณะเป็นแบบบันทึกรายการแผนงาน โครงการ กิจกรรม ตามรูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ
- 1.3 แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) ตามกรอบการประเมินของ สมศ. รอบ 2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2

แบบตรวจสอบรายการและแสดงความคิดเห็นของการสนทนากลุ่ม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบความสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานของ สมศ.

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 3

- 3.1 แบบวิเคราะห์เอกสาร มีลักษณะเป็นแบบบันทึกรายการแผนงาน โครงการ กิจกรรม ตามรูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
- 3.2 แบบสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
- 3.3 แบบสังเกตพฤติกรรมของครู นักเรียน และผู้บริหาร มีลักษณะเป็นแบบบันทึกรายการการสังเกตตามกรอบการประเมินของ สมศ. รอบ 2

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 4

แบบประเมินการวิจัย ตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ของ สมศ.

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการในการสร้างดังนี้

- 4.1 กำหนดกรอบเนื้อหาที่ใช้ในการสร้างแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์
- 4.2 ร่างแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์
- 4.3 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
- 4.4 นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุง

4.5 นำแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย และการจัดการศึกษาศึกษา ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) จำนวน 5 ท่านโดยเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

4.5.1 จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป สาขา วิชาการบริหาร การศึกษาหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง

4.5.2 มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านการวัด และประเมินผล และด้านการวิจัย

4.5.3 มีความเต็มใจในเรื่องทำวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญทำการเลือกแบบเจาะจง ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ดร. มนูญ ศีวารมย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

ดร. ประยุทธ์ ชูสอน นักวิชาการ

ดร. สมปอง ศรีกัลยา นักวิชาการ

นายรังสรรค์ เกื้อนนาคี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา

ดร. กิติปกรณ อัมเถื่อน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม

(Index of Congruence : IOC)

4.6 คัดเลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้

4.7 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและทีมงานผู้ช่วยวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และประชุมชี้แจงผู้ช่วยวิจัยให้เข้าใจในกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ร้อยละ, $\bar{X}$, S.D. และ MANOVA (Repeated measurement)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และวิเคราะห์เนื้อหา ในกรณีที่ข้อมูลเป็นเอกสาร และข้อมูลเชิงคุณภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY